

7.2.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

OKM064:00/2012

Oikeusministeriön lausunto Lukiokoulutuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa valmistelevalle työryhmän ehdotukseen

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksista. Oikeusministeriö lausuu ehdotusten johdosta seuraavaa:

Oikeusministeriö pitää tärkeänä ehdotuksen tavoitetta vahvistaa yleissivistystä. Oikeusministeriön lausunnossa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, mikä vaihtoehtoista tukee tätä tavoitetta parhaiten. Sen sijaan oikeusministeriö on huolissaan kielten osaamisen tason laskusta sekä siitä, antaako ehdotettu malli riittävästi tilaa kaikkia opiskelijoita koskevalle demokratia- ja ihmisoikeuskysymyksiä.

Yleistä

Lukion tarkoituksena on valmentaa oppilaita jatko-opintoja varten. Tällöin yleissivistys on tärkeää. Valinnaisuuden lisääminen niin että jotkut tärkeinä pidetyt aineet, kuten historia, olisivat kokonaisuutena vapaaehtoisia, ei oikeusministeriön käsityksen mukaan tue yleissivistystä.

Kielten opetus ja osaamistaso

Ehdotuksen mukaan lukiossa korostuisivat tiedot, jotka jäsenyivät ja integroituvat osiksi laajempia kokonaisuuksia. Tietoon liittyviksi taidoiksi on mainittu kielelliset taidot. Suomalaisnuorten kieliosaaminen, muun kuin englanninkielen osalta on kuitenkin tilastojen valossa heikentynyt. Sisätyömarkkinoille, varsinkin julkiselle sektorille, ei näytä tällä hetkellä olevan tarjolla riittävästi ruotsinkielentaitoista työvoimaa.

Toisen kotimaisen kielen asemaan ja opetuksen kokonaismäärään ei esityksen mukaan ehdoteta muutoksia. Oikeusministeriö pitää tärkeänä että kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia toista kotimaista kieltä ei aina-kaan heikennetä. Oikeusministeriö pitää kuitenkin huolestuttavana sitä että toisen kotimaisen ja muiden kielten osaamistason laskuun ei ole otettu kantaa, eikä tilanteen korjaamiseksi ole esitetty muutoksia. Huomiotta on myös jäänyt peruskoulun muuttunut tuntijako kielten opiskelun osalta, ja sen vaikutukset lukio-opintoihin.

\\ohna01\Data\OM92xx\DKY\Kieliasioiden
vastuualue\Corinna\Utlåtanden\140130 Lausunto OKM lukion
tuntijakoehdotukset.docx

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI**Postiosoite**
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO**Puhelin**
02951 6001**Telekopio**
09 1606 7730**Sähköpostiosoite**
oikeusministerio@om.fi

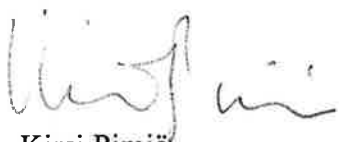
Kieliopinnoissa vaadittavat perustiedot tulevat monelle yliopisto- ja ammattikorkeakoulujen opiskelijalle yllätyksenä. Riittämättömät kieliopinnot lukio-opetuksessa heijastuvat tällä hetkellä korkeakoulujen kieliopintoihin ja työelämään. Kielellisten oikeuksien toteutumisessa kieliä osaava henkilökunta on keskiössä. Valtioneuvoston kielikertomuksessa kielilainsäädännön soveltamisesta 2013 ilmenee että kielellisten oikeuksien toteutumisessa on puutteita kaikilla hallinnonaloilla. Varsinkin terveyden ja sosiaalihuollon alalla puutteet ovat tietyillä alueilla vakavia. Kielten opiskelun kohdalla valinnaisuuden lisääminen on heikentänyt osaamista.

Demokratia- ja ihmisoikeuksia koskeva opetus

Oikeusministeriö pitää asetusehdotuksen 2 §:n tavoitteita edistää elämän, ihmisoikeuksien, kestävän kehityksen, ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittamista hyvinä. Kun lisäksi koulutuksen pitäisi tukea opiskelijan tasapainoista henkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvua, edistää kaikessa oppilaitoksen toiminnassa aktiivisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ohjata opiskelijaa toimimaan demokraattisesti, vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä, voitaneen kuitenkin kysyä, pitäisikö näitä tavoitteita tukea myös kaikkia opiskelijoita koskevilla, pakollisilla oppisisällöillä.

OKM on käynnistänyt toukokuussa 2014 valmistuvan selvityksen siitä, miten demokratian ja ihmisoikeuksien keskeisiä sisältöjä käsitellään yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutuksessa ja koulutukseen kuuluvassa harjoittelussa. Selvittäjien tehtävänä on myös arvioida, millaiset valmiudet tulevat opettajat saavat yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutuksessa demokratian ja ihmisoikeuksien keskeisten kysymysten käsittelyyn sekä tuottaa suosituksia demokratia- ja ihmisoikeuskysymysten opetuksen ja opintojen kehittämiseksi opettajankoulutuksessa ja siihen kuuluvassa harjoittelussa.

Selvittäjien mahdollisille suosituksille jää kovin vähän tilaa, jos humanistis-yhteiskunnallisten aineiden opinnoissa valinnaisuus viedään äärimmilleen. Esim. ihmisoikeuksien opetus jää jossain määrin tyhjän päälle ilman perustietoja toisesta maailmansodasta ja sen jälkeisistä kansainvälisen yhteisön sitoumuksista.

Kirsi Pimiä
Johtaja

Corinna Tammenmaa
Kieliasianneuvos